خبر روز

هناس؛ گلایه از فجر استقبال از اکران

یکی از فیلم‌هایی که در جشنواره فیلم‌فجر سال گذشته به نمایش درآمد و به موضوع ترور شهید داریوش رضایی‌نژاد از دانشمندان هسته‌ای کشور می‌پرداخت، «هناس» بود که نام آن در فهرست فیلم‌های رزرو برای اکران عید فطر امسال اعلام شده‌است.

برای گرفتن مجوز نمایش در اکران فطر، صاحبان این فیلم‌ها باید با یکی از سرگروه‌های سینمایی اعلام شده، به توافق دست یابند تا یکی از هشت فیلم اکران عید سعیدفطر باشند.

محمدرضا شفاه، تهیه‌کننده این فیلم از اکران هناس در این زمان استقبال کرده‌است و با گلایه از مسؤولان جشنواره فیلم فجر به خاطر بی‌مهری به این فیلم، ابراز اطمینان کرده که این فیلم اکران موفقی خواهد داشت.

وی درباره اکران فیلم در عید فطر به مهر گفت: فکر می‌کنم هر زمانی که یکی از بازه‌های پررونق اکران باشد، برای نمایش فیلمی که برای مردم ساخته شده و امید به جذب مخاطب دارد، زمان مناسبی است. فصل اکران برای فیلم‌هایی با ژانرهای مختلف، چندان تفاوت معناداری ندارد. هرچند برخی افراد نظراتی دارند و زمان‌های مختلف را برای اکران برخی فیلم‌ها مناسب‌تر می‌دانند اما غیر از فیلم‌های کودک و نوجوان که طبیعتا در فصل رونق مدارس اکران بهتری می‌توانند داشته باشند، برای سایر فیلم‌ها این‌گونه نیست و در هر فصلی می‌توان یک فیلم خوب را اکران کرد.

وی با تأکید بر این‌که همین مقطع، زمانی مناسب برای اکران هناس است، گفت: فرصت زیادی از جشنواره نگذشته و این فیلم هم از آثار مطرح جشنواره فجر بود. فراموش نکنیم با آن‌که این فیلم با بی‌مهری مسؤولان جشنواره مواجه شد اما تنها فیلمی بود که از ابتدای آغاز جشنواره تا روز پایانی که آرای مردمی به‌طور کامل حذف شد، از رتبه ۱۲ جدول آرای مردمی به رتبه ۶ صعود کرد و این نشان می‌داد بدون کارهای تبلیغاتی مرسوم در ایام جشنواره، این فیلم توانست با اقبال نسبتا خوبی از سوی مردم مواجه شود. با توجه به این‌که برای اکران عمومی نسخه بهتری را عرضه خواهیم کرد، فیلم می‌تواند اکران قابل قبول و خوبی را تجربه کند.

البته شفاه این خبر را هم اعلام کرده‌است که نسخه اکران عمومی فیلم نسبت به نسخه جشنواره تغییراتی خواهد داشت. به گفته وی، این تغییرات ارتباطی با اصلاحات شورای پروانه نمایش ندارد و برای بهبود کیفیت کار و مؤثرتر شدن اثر، اعمال خواهد شد.

وی در توضیح این تغییرات گفت: از آنجا که تصویربرداری هناس کمی دیر به پایان رسید و زمان کمی تا مهلت ارسال آثار به جشنواره داشتیم، همه ایده‌های‌مان را نتوانستیم اجرا کنیم. در بخش‌هایی مثل جلوه‌های ویژه باید کار می‌کردیم و به موسیقی قطعاتی باید اضافه می‌شد.

در زمینه تدوین هم باید تغییرات محدودی اعمال می‌کردیم که شاید بخشی از آن برای مخاطب محسوس هم نباشد.

در نسخه فعلی پایان‌بندی را تغییر نداده‌ایم اما برای انتقال بهتر حسی که مدنظر داشتیم، بخش‌هایی از تدوین بخش پایانی فیلم را تغییر دادیم.

صحنه‌سازی توقیف

آن سوی آیینه دومین نمایشی است که اجرایش در سال ۱۴۰۱ متوقف شد

عوامل تئاتر «آن سوی آینه» به جلسه بازبینی دعوت شدند اما نرفتند ▣ تیوال

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

«خونین‌زار» به کارگردانی سهراب حسینی و «آن سوی آینه» به کارگردانی علی سرابی، دو نمایشی است که از ابتدای سال جاری تذکر گرفته و سامانه فروش بلیت این نمایش‌ها بسته شد. نمایش اول بعد از چند روز دوباره به صحنه بازگشت اما مشخص نیست چه سرنوشتی در انتظار آن سوی آینه است. هر چند احتمال می‌رود این نمایش هم دوباره به صحنه برگردد؛ چراکه معمولا نمایش‌ها بعد از مدتی توقیف، دوباره اجازه فعالیت از شورای صنفی نظارت و ارزشیابی را می‌گیرند و به صحنه بازمی‌گردند.

زمان زیادی از باز شدن دوباره سالن‌های نمایش و اجرای گروه‌های تئاتر نمی‌گذرد و در همین دو سه ماه اخیر، آثار متعددی به صحنه رفته و حداقل شش نمایش دیگر در همین اردیبهشت ماه یا پیش از تابستان به جدول اجراها افزوده می‌شوند. رونق دوباره سالن‌های نمایش، چالش بین گروه‌های تئاتری و شورای نظارت و ارزشیابی را هم به دنبال خواهد داشت؛ چالشی که توقیف آثار نمایشی را به دنبال دارد و کم‌کم به ابزار افزایش فروش بیشتر تبدیل شده‌است. به نظر می‌رسد در نبود شفافیت و اطلاع‌رسانی دقیق از سوی شورای نظارت، امکان سوءاستفاده فراهم شده و چه بسا در آینده شاهد شکل‌گیری یک چرخه دائمی آلوده به سودجویی در این زمینه باشیم.

ابتدای امسال، نمایش خونین‌زار به کارگردانی سهراب حسینی توقیف شد؛ نمایشی که نسیم ادبی تنها بازیگر آن است و طی شش سال گذشته حدود ۱۵۰ بار روی صحنه رفته‌است. این نمایش از ۱۷ فروردین امسال در تئاتر شهرزاد به صحنه رفت که البته از ۲۰ فروردین اجرای آن متوقف و بعد از دو روز، یک بار دیگر از شب ۲۲ فروردین دوباره اجرای آن از سر گرفته شد.

در این مورد دلیل توقیف نمایش مشخص نشد؛ چراکه به طور معمول شورای نظارت و ارزشیابی اداره کل هنرهای نمایشی دلایل توقیف نمایش‌ها را اعلام نمی‌کند اما در باره نمایش آن‌سوی آینه، اتفاق دیگری رخ داد.

علی سرابی، کارگردان آن سوی آینه، روز یکشنبه در صفحه اینستاگرامش خبر از توقف اجرای این نمایش داد و نوشت: «بدون هیچ‌گونه اطلاعی، دقایقی پیش سایت فروش بلیت نمایش آن سوی آینه با دستور مرکز هنرهای نمایشی بسته شده‌است.»

این نمایش از ۱۷ فروردین امسال با بازی ریما رامین‌فر، الناز حبیبی، مارال بنی‌آدم، پژمان جمشیدی و علی سرابی در تالار وحدت روی صحنه بوده‌است. البته این نمایش سال ۹۶ هم اجرا شده و یکی از پرفروش‌های تئاتر شهرزاد بود. تا ظهر دیروز بر اساس اظهارات علی سرابی، بسته شدن سامانه فروش بلیت بدون ارائه هیچ توضیحی انجام شده بود اما بعد از پیگری رسانه‌ها، روابط عمومی اداره کل هنرهای نمایشی وزارت ارشاد توضیح داده که سامانه فروش بلیت آن سوی آینه به دلیل بی‌توجهی به تذکرات شورای نظارت و ارزشیابی بسته شده و تا مشخص شدن زمان بازبینی مجدد و تحقق اجرای موارد مورد نظر شورای نظارت و ارزشیابی، سامانه فروش بلیت این اثر نمایشی بسته خواهد بود.

در نهایت عصر دیروز روابط عمومی اداره کل هنرهای نمایشی، دلیل توقف اجرای نمایش آن سوی آینه را در یک بیانیه رسمی اعلام کرد.

در بخشی از این بیانیه آمده‌است: بر اساس روند تقاضای گروه و تالار درخواست کننده نمایش مذکور، چند هفته پیش از اجرا، بازبینی صورت گرفت و ضمن اعلام تصویب، مواردی به عنوان اصلاحات به گروه اعلام شد که مورد توافق قرار گرفت. بر همین منوال پس از حدود دو هفته اجرا، بنا بر گزارش بازبینی حین اجرا و با عنایت به بررسی نظرات تماشاگران در رسانه‌های متنوع هنری، به علت مغایرت اجراها نسبت به اجرای بازبینی، مقرر شد نمایش مجددا بازبینی شود که به اطلاع گروه رسانده شد. در ادامه این بیانیه اعلام شده که دو مرتبه برای بازبینی نمایش برنامه‌ریزی شد و هر بار، گروه در محل بازبینی حاضر نشده‌است.

سکوت نظارت و سوءاستفاده گروه‌ها

توقیف آثار نمایشی معمولا با بسته‌شدن سامانه فروش بلیت‌ها، صورت می‌گیرد یا دست‌کم بر اساس اعلام گروه‌های تئاتری، شیوه توقیف نمایش‌ها از سوی شورای نظارت به این ترتیب بوده‌است. معمولا شورای نظارت در ارائه دلایل توقف نمایش‌ها، هیچ توضیحی ارائه نمی‌کند اما بیانیه اخیر شورای نظارت و ارزشیابی درباره نمایش آن‌سوی آینه قدمی در ایجاد شفافیت بوده که ثمرات قابل اعتنایی خواهد داشت.

به عنوان نمونه، سکوت شورای نظارت و ارزشیابی درباره نمایش خونین‌زار سبب شد دلیل توقیف سه روزه این نمایش هرگز مشخص نشود.

سهراب حسینی در همان روزها ضمن گفت‌وگو با ایسنا مدعی شده بود شورای نظارت و ارزشیابی، مسؤولیت توقیف این نمایش را نپذیرفته‌است.

این کارگردان گفته‌است: سه روز متوالی این پرسش را از دوستان اداره کل هنرهای نمایشی پرسیدیم ولی تنها پاسخ‌شان این بود که این توقیف از جانب شورای نظارت و ارزشیابی نبوده‌است.

گویا فرآیند توقیف به این ترتیب انجام می‌شود که گروه‌های تئاتری بابت برخی موارد تذکرهایی دریافت می‌کنند، چنانچه این تذکرها مورد توجه قرار نگیرد و اصلاحات لازم در تئاتر مورد نظر اعمال نشود، سامانه فروش بلیت نمایش بسته می‌شود و در صورت پاسخگویی گروه و مدنظر قرار دادن تذکرهای شورای نظارت، بار دیگر سامانه فروش باز می‌شود و نمایش مورد نظر دوباره روی صحنه اجرا می‌شود.

در این فرآیند اما چند نکته مهم وجود دارد که یک چرخه باطل را به‌وجود آورده‌است؛ به این ترتیب که یک نمایش توقیف می‌شود، شورای نظارت و ارزشیابی درباره توقیف نمایش توضیحی ارائه نمی‌کند، کمی بعد، احتمالا بعد از جلب نظر شورای نظارت، امکان اجرای نمایش فراهم می‌شود اما با این تفاوت که توقیف نمایش، کنجکاوی مخاطب را برمی‌انگیزد و استقبال از نمایش و در نتیجه فروش اثر بیشتر می‌شود.

در نبود شفافیت، ممکن است خطا و بهره‌برداری‌هایی صورت بگیرد از جمله این‌که گاهی توقیف‌ها از سوی گروه‌های نمایشی، اعمال سلیقه تعبیر می‌شود و گاهی صحبت از اعمال نفوذ مطرح می‌شود و این وسوسه همیشه ایجاد می‌شود که برخی گروه‌ها، نمایش را به همین شکلی که برای بازبین‌ها اجرا کرده‌اند، در اجرای عمومی ارائه نکنند تا زمینه توقیف فراهم شود؛ چرا که همیشه هر توقیفی به کنجکاوی بیشتر، حریص شدن مخاطب و فروش بیشتر منجر می‌شود.

نمایش‌هایی که می‌آیند

قرار است به‌زودی در سالن‌های نمایش، آثار تازه‌ای به علاقه‌مندان تئاتر ارائه شود که در ادامه مشخصات و زمان اجرای برخی از این آثار را می‌خوانید:

نام نمایش: نصف شبی
کارگردان: محمد لارتی و کامران شهلایی
آغاز اجرا: از ۲۵ اردیبهشت
سالن: تئاتر شهرزاد
توضیحات: این نمایش یک کمدی اجتماعی است که در زمان معاصر روایت می‌شود و مهسا ایرانیان و رامین ناصرنصیر، بازیگران این نمایش هستند.

نام نمایش: خرگوش
کارگردان: میترا زاهدی
آغاز اجرا: به‌زودی
سالن: نامشخص
توضیحات: این نمایش با نام کامل «خرگوش یا داستان بسیار عجیب یک خانواده نه‌چندان معمولی» نوشته کولین سررو است و میترا زاهدی بعد از ۳۶ سال از آخرین تجربه حضور روی صحنه تئاتر ایران آن را تدارک دیده است.

نام نمایش: ایل سِوَن
کارگردان: اشکان درویشی
آغاز اجرا: تابستان
سالن: نامشخص
توضیحات: تهیه‌کنندگی این نمایش را فریبا کوثری و اشکان درویشی به صورت مشترک به‌عهده دارند. لاله صبوری نیز مشاور این پروژه نمایشی است.

نام نمایش: نامه به کودکی که زاده نشد
کارگردان: محمد امین مؤذن
آغاز اجرا: ۱۰ اردیبهشت
سالن: شهرزاد
توضیحات: مریم تمجیدی، عاطفه چطروز، سیما نجف‌زاده، معصومه پورنورام، حانیه مرادی و سینا نجاریان در این نمایش بازی می‌کنند.

نام نمایش: اولد سانگر، عشق روزهای کرونا
کارگردان: محمد رحمانیان
آغاز اجرا: ۱۴ اردیبهشت
سالن: شهرزاد
توضیحات: نام نمایش برگرفته از رمان درخشان گابریل گارسیا مارکز است و در هفت اپیزود با توجه به حال و هوای تهران در روزهای کرونایی نوشته شده است. احترام برومند، مهتاب نصیرپور، مهدی ساکی، میترا حجار، اندیشه فولادوند، نرگس محمدی، علی اوجی، شکیب شجره و... در این نمایش به ایفای نقش می‌پردازند و رضا یزدانی، خواننده این اجراست.

نام نمایش: آناکارنینا
کارگردان: آرش عباسی
آغاز اجرا: ۱۵ اردیبهشت
سالن: شهرزاد
توضیحات: این نمایش از آناکارنینا، رمان مشهور تولستوی اقتباس شده و معصومه رحمانی و بهنام شرفی در آن بازی می‌کنند.

روزنما

چراغ جادوی تعزیه

علاءالدین قاسمی، تعزیه‌خوان متولد ۶ اردیبهشت ۱۳۳۲ است

علی رستگار

فرهنگ و هنر

تعزیه شاید در جوامع شهری و مدرن امروزی، نوع مواجهه با آن به غلظت و میزان تاثیرپذیری گذشته و همسنگ محیط‌های سنتی نباشد. دلیل اصلی این مساله را باید به نبود شناخت کافی و معرفی درست تعزیه مربوط دانست. شاید لازم است به شکل و شیوه‌های دراماتیکی هم در این زمینه اندیشید. مثل نمونه درخشان سریال شب دهم ساخته حسن فتحی که به بهترین شکل، تعزیه را در قالب روایتی تماشایی و تاثیرگذار به مخاطبان عرضه کرد و ضمن احیای این هنر، عطش تماشاگران را برای دیدن این گونه نمایشی افزایش داد.

به جز این، گره قصه هم با تعزیه ایجاد می‌شود و شرطی که فخرالزمان دختر قجری برای ازدواج با حیدر خوش‌مرام می‌گذارد، برگزاری تعزیه در ۱۰ شب ماه محرم است. قدرت عشق حیدر، محرک و انگیزه‌ای قوی برای او می‌شود تا با وجود ممنوعیت اجرای تعزیه در دوران حکومت پهلوی و همه خطراتش، یاعلی بگوید و قصه پرخون حسین و عباس و شهدای کربلا را روایت کند. برای همین با یاری یاور دلنواز و جماعت لوطی‌های اهل دل و با کمک گرفتن از آقاصفر تعزیه‌خوان و گروهش، شبانه بساط تعزیه را علم می‌کنند، آن هم در شرایطی که یا باید دم عسس‌ها را می‌دیدند یا خود را برای هرگونه خطر حکومتی آماده می‌کردند. بعد از پوشیدن جامه‌های سبز و سرخ و تجمع تدریجی ملت، تعزیه آغاز می‌شود و آقاصفر تعزیه‌خوان، زبان به روایت قیام خونین و ظلم‌ستیزی اولیا باز می‌کند. آنچه در این میان بیش از همه جلب توجه می‌کند و دل می‌برد، صدای گرم و خوش علاءالدین قاسمی، بازیگر نقش آقاصفر است که با تحریرهایش آتش به جان می‌زند و وقتی می‌رسد به آنجا که می‌گوید: «سحرگه سی هزارم بود و لشکر/ عجب تنها شدم ا... اکبر» مقاومت بغض‌ها شکسته می‌شود.

در ادامه قصه و با صدای قاسمی است که تحول شخصیتی حیدر شتاب می‌گیرد و وقتی می‌خواند: «قاسم گلگون‌کفنم وای وای/ نوگل باغ حسنم وای وای» چشم حیدر به چهره فخرالزمان و حال دگرگون و معنوی‌اش می‌افتد و جایگزینی عشق زمینی به آسمانی تقویت می‌شود.

قاسمی به‌عنوان یکی از بهترین و باسابقه‌ترین تعزیه‌خوانان ایران سابقه درخشانی دارد که بخشی از هنر و استعدادش در شب دهم به عموم مردم معرفی شد. به جز فتحی، سینماگران دیگری هم از تجارب و توانایی قاسمی بهره گرفته‌اند، از جمله عباس کیارستمی که به سهم خود، نقش مهمی در معرفی تعزیه به مخاطبان سینما در جهان داشت و ناصر تقوایی که برای ثبت جهانی تعزیه در یونسکو سراغ قاسمی رفت. عمر این تعزیه‌خوان دراز باد و دمش گرم و نفسش حق.

برای دیدن تعزیه‌خوانی علاءالدین قاسمی این بارکد را اسکن کنید.